

SZERKESZTŐSÉG

hova

a lapba szánt kéziratok
küldendőkSzékelyudvarhely,
ev. ref. papi lakás.Előfizetési pénzek,
reklamációkBecsek Dániel Fia
könyvnyomdájába inté-
zendők: Sz.-udvarhely,
Árpád-utca 401.

VASÁRNAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

FŐSZERKESZTŐ: NAGY KÁROLY , ref. theol. tanár.	KIADJA: Az Erdélyi Ref. Egyházkerület »Egyházi Értekezlete«	Megjelenik: minden vasárnap egy iven. ELŐFIZETÉSI ÁR: Egy évre . 4 kor. Negyedévre 1 kor. Fél évre . 2 kor. Egy szám ára 10 fill.
FELELŐS SZERKESZTŐ: VAJDA FERENCZ , székelyudvarhelyi ref. pap.		

Felhívás előfizetésre.

A „Vasárnap“ harmadik számát még minden régi előfizetőknek megküldöttük. Elfogadása azonban, semmi kötelezettséggel nem jár. A következő számot már csak azoknak küldjük meg, a kik előfizettek. A ki óhajtana a lapot jártatni, de valami okból most nem fizethet elő, kérjük tudassa ezt velünk egy levelező lapon, mert mi szívesen küldjük addig is, míg a pénzt beküldhetné.

A „Vasárnap“ előfizetési ára egész évre: 4 kor.; félévre 2 kor. negyedévre: 1 kor. Előfizetési pénzek Becsek D. Fia könyvnyomdájába, Székelyudvarhelyre küldendők. Most jelentkező előfizetőinknek a megjelent számokat megküldjük.

A „Vasárnap“ szerkesztősége.

A jobb jövő munkásai.

I.

Alig van általánosabb óhajtás, mint ez: »adjon Isten jobb idöket«. Sok ember szájából hallottuk az új év kezdetén is. De míg a szó olyan egyformán hangzik az emberek szájából: a szív és lélek, melyből a szavak fakadnak oly különböző. Az egyik elkeseredetten, a másik csüggedten szól így. Az egyiknek hangjából vád érzik ki az Isten ellen, hogy miért nem segít e világ

szomorú helyzetén. A másik reményt veszve szól, előre is elárulva, hogy csak úgy szokásból mondja, de maga sem bizik abban, hogy megváltozhatna e világnak arczulatja. Az egyik nem bizik az Istenben; a másik sem önmagában, sem az emberekben. Az egyik azt várná, hogy csinálja meg az Isten a jobb idöknek eljövételét az emberek nélkül. Hogy ha az emberek olyanok maradnak is, mint a milyen gyarlók, bünösök, gonoszak mostanság: azért az Isten mégis hozzon jobb napokat, melyekben kevesebb a szenvedés, a nyomorúság, könnyebb az élet, több a gazdagság, kényelem és élvezet. Ez vádaskodik Isten ellen, mert érzi, hogy Isten nem akar, nem akarat az ő gonosz kívánságának szolgája lenni. A másik érzi, tudja, hogy nem Istenben, nem az ő bölcs céljaiban és vezetésében van a hiba, hanem mibennünk emberekben. Nem Istent kell kibékíteni velünk, ki minket mindig gyermekeként kezel, gondoz; hanem minket az Istennel, kitől mi elhajlottunk, atyai kezét eleresztettük, s most a saját bölcsességünk bolondságának utjain tévelygünk, mint az elkódorgott bárányok. Érzi, tudja, hogy velünk kellene visszatérnünk az Istenhez, a mi Atyánkhoz: de nincs reménye, nincs bizodalma az iránt, hogy mi erre képesek volnánk. Ugy tartja, hogy sokkal messzibbre tévelyedtünk el az atyai háztól, sem hogy oda vissza tudnánk térni. Ezért szomorú, ezért reménytelen.

A harmadik szól: mit akar az ember? Javi-

tani e világ állapotján?! — Badarság. Az ember egy csepp, egy hullámgyűrű a világ nagy oceánjában, mely önkénytelenül és öntudatlanul megy, a merre az ár ragadja magával. Hagyjunk a vak-sorsra mindent s ne erőlködünk változtatni akarni a változtathatatlanon. Éljük az életet, míg élhetünk, szedjük terített asztaláról a mit csak tudunk. Hogy másnak marad-e? — »Kaparj kurta s neked is lesz!« Az első személy mindenkinek önmaga. Vásár az élet, melyben ki ügyességét érvényesíti: az halad elő; melyben ki haszontalan fénylő csecsebecsét jó áron másokra sózhatja: az boldogul. Hogy így a világ még rosszabb lesz, hogy így azok, kiknek semmi sem marad, végre úgy vesznek majd azoktól, a kik sokat zsebeltek, a hogy épen lehet, — ha másként nem: erőszak-
kal: — mit törődik azzal ő?! Az ő életének idejében még csak megy valahogy. S aztán?! — »A ki hátul marad tegye be az ajtót!« Soha sem volt, hogy valamiképpen ne lett volna!

Ezek nem a jobb jövő munkásai. Ezek a tétlenség emberei; sőt a felfordulás előkészítői.

Kicsodák hát a jobb jövő munkásai? Erre a kérdésre, a következő cikkben felelünk meg.

Nagy Károly.

Téli esték.

Nincs már virág a rózsafákon
Nem melegsünk a napsugáron,
Eltűnt a fény, mely eddig biztatott;
Halott a természet, halott!

TÁRCZA.

Egy főúri család szenvedése vallásáért.

(Folytatás.)

Azonban a leány szülői Wesselényi óhajának teljesítéséről és a kor ezen szokása előtt való meghódolásról hallani sem akartak. Hagyták a dolgot az utolsó pillanatra, s igyekeztek az ifju számára addig olyan helyzetet teremteni, melyben a már kényszerítő hatalma alatt vasakarata megtörhető legyen.

Mindenféle hamis ígérekkel oda fejlesztették a dolgot, hogy az esküvő napja 1777. máj. 19-ére kitűzetett. A szerelmes ifju örömtől dobogó szívvel utazott le Bécsbe örök hűséget esküdni szép menyasszonyának. Minden előkészület megtéetett a nagy napra, midőn éppen az utolsó órában, azzal állott elő a menyasszony családja, hogy a házasságkötési engedélyt a tisztelendő pater meg nem adhatja, a míg Wesselényitől az összes fiu- és leánygyermekének pápista vallás-

Oh emberélet, hulló rózsza,
Intőjel ez a koporsóra!
Elhagy a meleg, el a napsugár,
Neked se lesz örökre nyár.

Jer téli esték lámpafénye
Tanitgass minket bölcsességre.
Vésd a szívünkbe, hogy árván, magunk
Gyámoltalan semmik vagyunk!

Emeld fel ahhoz a szívünket,
Ki hogyha fogja a kezünket:
Télben, viharban járunk egyazon.
Mosolygós, rózsás utakon!

Te benned óh Uram, s te véled
A napsugár, a fény, az élet!
— Azért küldöd ugy-e csak a telet:
Hogy menjük Hozzád közelebb!!

Szabolcska Mihály.

Kálvin János a „Tizparancsolat“-ról.

(Folytatás.)

IV. Parancsolat.

Megemlékezzél a szombat napról, hogy azt megszenteld. Hat napon át munkálkodjál és minden dolgot elvégezd, a hetedikén azonban a te Uradnak, Istenednek szombatja vagy. Ne tedd akkor semmi dolgot, se te, se fiad, se lányod, se szolgálád, se szolgálód, se barmod, se a te jövevényed, a ki a te kapudon belől van. Mert hat napon át teremtette az Úr az eget és földet, a tengert és mindet, a mi azokban van, és a hetedik napon megnyugodott. Azért megáldotta és megszentelte azt.

ban neveltetéséről szóló hivatalos kötelezvényt elő nem mutatják neki.

Képzeltető mekkora bosszuságot és fájdalmat okozhatott az ifju Wesselényi egyenes lelkének a dolognak e nem várt fordulata. Azonban jegyesének könnyei, ki az egész dologban a gonosz lelkű szülők ravasz fondorlatainak, cselszövényeinek ártatlan áldozataként szerepelt, a szülők adott szavában való bizalma, mely szerint a gyermekekről való lemondást, csupán a házasságkötési engedély megnyerése céljából, minden veszedelmes következmény nélkül megteheti és az utolsó pillanat kényszere: engedékenységre birták és a jogi dolgokban járatlan ifju, jegyesétől nyert és a törvény előtt semmitsem érő ellenkötelezvény fejében, aláírta azt a kötelezvényt, melyben »nemesi becsületére ígerte, hogy szüleit mindkét nemű gyermekeit a róm. kath. vallásban nevelteti, nejét pedig a pápista egyház istentiszteleteinek látogatásában legkevésbé sem fogja gátolni.« — Ezzel a házasság megkötött.

Az ifju pár egyelőre boldog volt, vidáman élte napjait. Azonban, a mi más körülmények között a legnagyobb öröm lett volna rájuk nézve, az zavarta meg házas életüknek boldogságát: gyermekeiknek születése. A boldog apa két első fiát, házasságuk alkalmával nejétől nyert ellenkö-

A kegyességhez és az Isten tiszteletéhez tartozik a szombat megtartása is, a mennyiben épen az első táblához van kapcsolva és a nap megszenteltetésének nevezetik. Azért soha semmit sem kívánt ennél szigorubban az Úr; és a midőn a prófétáknál azt akarja jelezni, hogy az egész vallás megromlott: azt mondja, hogy az ő szombatja bemocskoltatott, megszenteltelenített, megsértetett, nem őriztetett és nem szenteltetett meg; mintegy ha azt jelezné, hogy ezen engedelmesség megtagadása után nem maradna semmi, a mivel őt tisztelni lehetne. Kétségtelen, hogy ez a parancsolat árnyképes volt csupán és csak a zsidóknak volt rendelve a czeremóniális időkre, azért, hogy ennek külső megtartásában, Istennek lélekben való tisztelete legyen ábrázolva. Ennélfogva, mint a mózesi törvény többi árnyképei, ez is megszűnt a Krisztus eljövételével, ki az árnyaknak fénye és a képeknek valódisága, — a mint erről Pál világosan bizonyoságot tesz. De, hogyha a czeremóniák és külső szertartások alól, a melyek által Isten, a törvény nevelő koszáka alatt a zsidók hitét fejlesztette, mi felszabadultunk is: azért a törvény igazsága, melyet az Úr a zsidóknak és nekünk egyaránt örök érvénnyel rendelt, — kötelező marad ránk nézve. Ez az igazság pedig a következő: minekutána Istent félni és szeretni tartozunk: legyünk rajta, hogy nyugalmunk legyen ő benne. A mi akkor lesz, ha teljesen lemondunk a mi hiábavaló kívánságainkról, a melyek ugyanis csak a mi lelkiismeretünket gyötrik, zavarják és háborgatják; ha felhagyunk a mi érzékiségünk gonosz cselekedeteivel, azaz azokkal, a melyek a mi testi kívánságainkból és a mi természetünk gyarlóságából származnak; egyszóval: ha felha-

gyunk mindazon cselekedetekkel, a melyek nem az Isten lelkétől vannak, viseljék bár az emberi bölcsesség bármiféle bélyegét magukon. Minden ilyen cselekedet igazán szolgál munkát, a melyeknek elhagyását parancsolja a szombat törvénye, hogy ekként az Isten bennünk lakozzék és munkálja mi bennünk a jót és az ő Szentlelkének vezetésével minket kormányozzon; a kinek uralma békességet és nyugalmat hoz a lelkiismeretnek. Ez az igazi szombat, a melynek a zsidók szombatja csak előképe (typusa) és mintegy árnyéka volt. — És azért tétetett a hetedik napra, mivel ez a szám a szentírásban a tökéleltséget jelöli. A mi arra tanít bennünket, hogy Isten folytonos szombatot rendelt nekünk, a melynek vége ne legyen; aztán meg arra, hogy ez a szombat soha sem fog teljesen és kellő tökéletességgel megszenteltetni, egészen a hetedik napig. Ám a hetedik nap pedig az utolsó és örökkévaló, a melyre ha részben ráviradunk is, a mennyiben hívők vagyunk, mégsem értük el teljesen. Mert most a hit által csak megkezdettük a mi nyugodalmunkat Istenben és e nyugodalomban naponta előbbre is haladunk, hogy akkor végre teljessé legyen, midőn betelik Ezsaiásnak ama jóvendelése, a melyben Isten egyházának szombat szombatára ígértetik; t. i. midőn Isten lesz minden mindenkiben. Ezt az Úr is megmutatta nekünk az ő világteremtésében, a melyet hat napon át elvégzett, míg a hetediken megszűnt minden munkától, hogy az ő példája szerint mi is a munkától megszünvén, nyugodalmunkat benne keressük és szüntelenül arra törekedjünk, hogy eljussunk a hetedik nap ezen szombatjára.

(Folyt. köv.)

telezvény erejében bizva, református pappal kereszteltette meg, s mikor a harmadik gyermek is már jövőben volt, saját apósa följelentésére a nagyváradi róm. kath. káptalan panasza alapján, a főkormányosék megindította a vizsgálatot Wesselényi és a gyermekeket megkeresztelő zsidói ref. lelkész ellen. A vizsgálat 1780. május havában meg is tartatott, s Wesselényi a vizsgáló bizottság kezébe, a királyi felségnek átadandó következő nyilatkozatot tette le:

»Én királyom parancsolatjára szívem állását eltitkolni nem akarom, tudván azt, hogy ő Felsége mind kegyelmes, s mind az egyenességet szerető bíró.

Én gyermekségemtől fogva a református vallásban neveltettem, azt igaznak ismerem, mind Istennek, mind szüleimnek erre gyakran megesküdtem, ebben is tartom minden vigasztalásamat és ettől engem sem élet, sem halál el nem szakaszthat. Azután leírja, hogy miképpen írta alá azt a kötelezvényt, melynek erejénél fogva most az ő gyermekeit kath. vallásban akarják neveltetni, hogy feleségétől ezzel szemben egy más kötelezvényt kapott, mely szerint az gyermekeit a maga vallásában nevelni nem kívánja és aztán így folytatja:

»Le is borulok az ő Felsége kegyelmes lábaihoz; esedezem s bizom is, hogy ő Felsége

nem fogja kívánni pokoli gyötrelmeimet, mintha én a szerelemnek vallásomat fölálloztam volna. Szabad ő Felsége jószággal, életemmel, s mindazok nélkül örömezzek, de biztat ezen kérésemre az ő Felsége kegyelmessége, biztat törvényünk, »biztat ezen kérésemre az ő Felsége kegyelmessége, biztat törvényünk« biztat a régi szokás, mely szerint a gyermekek az apáké szoktak lenni és apjuk vallásában neveltetni; és e szerint magam vallásom szerint való pappal vitetvén véghez a szent keresztséget, gyermekeimet abban is kívánom őfelsége kegyelmességéből fölnevelni.

A férfiasan nyílt, őszinte hang még Mária Teréziának, a vakbuzgó kath. királynénak is meglágyította szívet, ugyannyira, hogy a kegyelmi ítéletet már alá is írta. A mint azonban ennek a dolognak nesztét vette Cserei Farkas, a Wesselényi apósa, mindjárt a királynéhoz szaladt, s ravasz fondorlattal rábirta azt, hogy az aláírt kegyelmi ítéletet megsemmisítse és az udvari kancelláriát Wesselényi ellen való újabb vizsgálat bevezetésére utasítsa.

Ime a szívtelen, s minden emberi érzésből kivetkőzött apa. Nem elégedett meg azzal, hogy aljas talpnyalásáért, hitvány szolgálataért egész falvaknak adományozása által gazdaggá tétetett, most a mikor megkapta a bő jutalmakat, most

Hazai krónika.

— 1903. január 13. —

Országgyűlés. Az új esztendőben *jan. 8-án* tartotta a képviselőház első ülését. A kipihent honatyák még buék-vel köszöntötték egymást. Tulcságos sokan jelentek meg az első ülésen. Csak aztán a többi ülések is ilyen népesek lennének. Az érdeklődés azért is volt oly nagy, mert *Széll Kálmán* miniszterelnök nyilatkozatára számítottak a kiegyezés dolgában. Mindjárt az ülés megnyitása után *Kossuth* Ferencz, a 48-as párt vezére kérdést is intézett a miniszterelnökhöz, hogy mit tartalmaz a kiegyezés? Ezt megtudni joga van az országnak. Tovább ne titkolozzék, hanem mondja meg nyíltan, milyen egyezséget kötött. *Széll Kálmán* elhiszi, hogy az ország kivánsága jogos, de azért addig nem mondhatja meg annak tartalmát, míg a szerződés alá nem iratott. Igéri, hogy a jövő héten beterjeszti a javaslatot. Az ellenzék hevesen tiltakozott a miniszterelnök kibuvója ellen, és csak amugy vágták szeme közé: bujkál, komédiázik; elpaklizta az ország jogait stb. éles kifejezéseket. E kis vihar után, megkezdődött a *bevándorlási* törvényjavaslat tárgyalása.

sem szünik meg tulajdon édes nyerveke boldogságának megrontásán fáradozni, s tovább folytatni átkos munkáját, melyért már eddig is magára érdemelte az ég minden haragját! Nem hiu meggazdagodási vágy többé az, a mi őt ezen aljas munkájában vezeti, hanem az a vallásos őrjöngés, az a sötét, babonás butaság, mely többet ártott Isten országa szent ügyének, mint az evangelium minden nyílt ellenségeinek sok hasztalan erőlködése.

Az udvari kancellária, ez a hitehagyott, vagy dühös pápista tagokból összeállított testület, a megejtett újabb vizsgálat után Wesselényit komoly megpirongatásra 300 arany fizetésére, Zsibón egy kath. kápolna építésére, fölszerelésére és mellete egy káplán tartására kívánja ítéltetni. Egyszersmind ajánlja a királyi felségnek, hogy »ha Wesselényi kötelezvényének ellenére gyermekeit a pápista hitben neveltetni nem akarná: azok tőle elvétevé, nagyatyjuk Cserey Farkasnak adassanak át s a rájuk felügyelés az erdélyi róm. kath. püspökre bizattassék.«

A királyné a 300 arany fizetésének mellőzésevel az ajánlatot elfogadja, aláírja, s az ítélet Wesselényivel közöltetik.

Wesselényi nejével együtt, a királyné ezen súlyos ítéletének enyhítése végett, kérelmet intézett az időközben trónra jutott II. József császárhoz. Azonban, a különben fölvilágosult gondolkodásu fejedelemben a dologban gonosz tanácsosaira hallgatva, a kérelmet elvetette.

(Vége köv.)

Czirmay Zoltán,
püspöki titkár.

Buzáth Ferencz, néppárti, már általánosságban sem fogadja el a javaslatot, különösen azért, mert a zsidó-beözönléstől nem védi meg az országot. Hová egyszer a zsidók beteszik a lábukat, ott tönkre megy a nép. Beregmegyében 232 esetben mondotta ki a törvény bünösöknek a kazár zsidókat. Végül azt mondja, hogy az olyan bevándorló zsidóknak — nem a már benlakóknak — a milyenek Máramarosban találtak, börtön és akasztófa kell.

A néppárt természetesen zajosan megélemezte a kissé zsidó ellenes szónoklatot. Br. *Soly-mossy* Ödön egészen más nézetet van. Neki tetszik a törvény javaslat, s meg is dicséri érte *Széll Kálmánt*. *Január* 9-én tovább folyt a bevándorlási vita. Elsőnek *Visontai* Soma (zsidó) függetlenségi 48-as beszélt és általánosságban elfogadja a javaslatot, mert régi bajt akar orvosolni. A hiányokra a részleteknél teszi meg észrevételeit. *Uray* Imre Kossuth párti szintén elfogadja, de beszédében éles bírálatot mond a zsidókról. Töb-bek közt, azt mondja, hogy némely helyen éppen a zsidó gyűlölet szülte a szocializmust is, meg, hogy a kivándorlásnak éppen a zsidók egyik oka. *Zboray* Miklós néppárti ismét a zsidók ellen beszél és elpanaszolja, hogy 30 év alatt éppen ötven százalékkal szaporodtak a zsidók. Meg kell védeni, úgy mond, az országot attól, hogy a magyar föld zsidó kézbe kerüljön. *Széll Kálmán* védelmére kelve a javaslatnak kijelenti, hogy az a galicziai zsidók ellen irányul, de nem azért, mert zsidók, hanem azért, mert az egy veszedelmes nép. Aztán a javaslatot általánosságban elfogadták. Az ülés végén *Csávolszky* Lajos azt kérdezte a miniszterelnöktől, hogy az elmúlt napokban gróf Lamsdorf orosz külügyminiszter mit keresett Bécsben, Belgrádban, Bulgáriában. A miniszterelnök nem felelt most a kérdésre. Ezzel az ülés véget ért.

Apponyi és az 1848. XX. törvényczikk. Egyik politikai napi lap azt írja, hogy gróf *Apponyi* Albert képviselőházi elnök állást fog foglalni az 1848. XX. trv.-czik végrehajtása mellett. Valóban, ha Apponyi ezt a lépést megteszi, akkor bebizonyítja, hogy ő igazi szabadelvű államférfi. Az 1848. évi XX. trv.-czikk végrehajtása többé már nem a protestáns egyházak ügye. Az nemzeti ügy. Mi bizunk is felvilágosult katolikus testvéreinkben, hogy ügyünket magukévá teszik és közreműködnek, hogy a protestantizmus megerősítésével, erősödjék a magyar nemzeti állam is.

Világ krónika.

Sagasta halála. Spanyolország hírneves politikusa Sagasta Mateo, a ki kilencz ízben volt miniszterelnök, 86 éves korában meghalt. Alatta folyt le a szerencsétlen spanyol-amerikai háboru, midőn Spanyolország gazdag szigeteit elveszítette. De a zavarban is Sagasta a spanyol koronát megmentette a fiatal király számára.

Mozgó iskolák. Előbb Franciaország néhány városában, utóbb pedig az Egyesült államokban nagyon divatba jöttek a mozgó iskolák. Ha az iskola helyiség szűk volt és a gyermekek nem fértek be: úgy segítettek a bajon, hogy az iskola udvarára rögtönöztek egy könnyen összeállítható és szétszedhető iskolát. Egy ilyen iskola egy tan-

Kinizsy Pál.

teremből áll, mely 36 láb hosszú, 26 láb széles és 12 láb magas. Felszerelése éppen úgy megvan, mint a rendes iskoláknak. Az ilyen mozgó iskolákat oda vihetik, hová a szükség parancsolja.

A marakkói belháboru. Afrika északi részén fekszik a kicsiny Marakkó mohamedán állam. Itt most forradalom ütött ki. Abdul-Áziz fiatal szultán több európai szokást honosított meg országában, s emiatt alattvalói fellázadtak ellene. A felkelők már több csatában vereséget szenvedtek.

Bur pénz Európában. Mikor a bur háboru kiütött, igen sok pénzt küldöttek Európába melyet főleg az aranybányákban lefoglalt aranyért kaptak. Ez a pénz Európában eltűnt. Chamberlain angol gyarmatügyi miniszter, a ki jelenleg a volt bur földön időzik, azt ígérte, hogy segéd kezét nyújt az eltűnt bur közpénzek visszaszerzésére.

A Humbert család elfogatása. Említettük volt mi is, hogy Párisban a Humbert család sok millióig megkárosított egyeseket és társulatokat, azzal áztatván a világot, hogy 100 millió örökségük van a házuknál őrizett vasszekrényben, de, mert ellene pör indítatott, nem szabad hozzányulni. Mikor így számtalan embert becsaptak, megugrottak. A vasszekrényt feltörték, de üres volt. Most a jó madarakat elfogták. Ennél nagyobb csalás az utóbbi száz év alatt nem történt.

Tüdővészellenes szövetség. Torontálmegyében tüdővészellenes szövetséget alkottak. A szövetség tagjai érintkezéseik közben, untalan figyelmeztetik felebarátaikat azon veszedelmekre, melyek az emberi életet megrövidítik. Ezek között első a tüdővész, a mely talán minden betegségek között legnagyobb mértékben szedi áldozatait. Nem ártana, ha a szép példát másfelé is követnék.

Beteg a kis fiunk.

Beteg a mi kicsiny jószágunk,
A Mózsika a nyolczadik.
Ágyacskája mellett szívünkben
Nehéz aggodalom lakik.
Legalább ha beszélni tudna,
Mondaná, hol fáj, mi baja,
De csak néz, néz ránk kék szemével
S lecsukva égő ajaka.

Mi ott állunk néma sóhajjal
És lelkünk hő imát rebeg:
Ne vedd el tőlünk jó Istenünk,
Hiszen ő a legkedvesebb!
A mért nekünk oly sokat adtál,
Ne hidd, hogy teher vón' nekünk.
Üres lesz helye sziveinkben
S érte tájó kint szenvedünk.

Drága nekünk a mosolygása,
Gyönyörű égszinkék szeme,
Picziny ajkának gyógyögése,
Meg az ölelő két keze.
Nem látni őt többé közöttünk
Fájna, nagyon fájna nekünk.
Hallgasd meg hát buzgó imánkat
S ne vedd el édes Istenünk!

G. Diószeghy Mór.

Egyházi élet.

Egyházi estély. A székelyudvarhelyi ev. ref. egyház január 11-én tartotta meg negyedik egyházi estélyét. Az érdeklődés oly nagy volt, hogy a kollegium nagyterme alig volt képes befogadni a közönséget. Az estély anyagilag is szépen jövedelmezett, mert önkéntes adományokból 26 kor. gyűlt be. Ezen pénzzel templomi énekeskönyveket fog vásárolni az egyház.

Oláh nyelv magyar állami iskolában. A Kis-Küküllő-megyei *bükkösi* állami iskolában Po-

gány István tanfelügyelő bevezette az oláh nyelv kötelező tanítását. Szinte hihetetlennek látszik ez a hír, pedig igaz. Ime, tehát az állami iskolák, melyek a magyar nemzeti közművelődésnek, hazafias érületnek kellene hogy erős várai legyenek: melegágyai lesznek a nemzetiségi eszméknek. Ha ez így megy, akkor a nemzetiségek ne pazarolják vagyonukat iskolai czélokra, hanem csukják be összes iskoláikat, mert az állami intézetekben is céljukat elérhetik.

Adományozás. Közép-ajtai ev. ref. egyház-községünket igen becses, mintegy 300 korona értékű adományban részesítették t. Kiss András atyánkfia, mint a nevezett hitközség szülöttje és neje Kerestély Ilona urasszony, midőn a megújított templom berendezéséhez az urasztalára egy aranyrojtos, gazdag himzésű megyszin-bársony terítőt, az asztal alá egy nehéz szőnyeget és ezek mellett a régi keresztelő ónkanna helyett, egy aranyozott alpakk keresztelő kannát s ugyanilyen tálczát és ezekhez egy ezüstrojtos kékselyem takarót voltak kegyesek ajándékozni. A jó kedvű adakozóknak itt e helyen is hálás köszönetet nyilvánít és becses életükre az Ég áldását buzgón kéri: a k.-ajtai ev. ref. egyházközség Elöljárósága.

Egy reversális. Az udvarhelyi egyházmegegyében igen kinos feltűnést keltett Kiss Károly agyagfalvi ev. ref. pap leányának házassági ügye. Ez a pap leány, a szülők beleegyezésével, egy csik-somlyói róm. kath. gymnásiumi tanárféle emberhez ment férjhez. Eddig még a dolog rendben volna. Mi a vegyes házasságokat nem kifogásoljuk. De, már az nincs rendben, hogy egy ref. pap leánya kötelezvényt adjon, hogy születendő gyermekeit a róm. kath. vallásban nevelteti fel. Már pedig az agyagfalvi ref. pap leánya, a szülők tudtával ily kötelezvényt adott. A polgári szerződés után, az ifju párt a székelyudvarhelyi apátplebános eskette meg. — Aztán, hogy az ev. ref. egyház szemébe port hintsenek, a szülői háznál, a mátsfalvi ref. pappal, a mi részünkről is megáldatták a szent frigyét. Mi ugy tudjuk, hogyha egy kath. felekezeti tanár nem vesz kath. vallásu nőt feleségül, vagy a nem kath. nőtől nem szerez igérvényt: egyszerűen nem alkalmazzák, vagy állásából elmozdítják. Helyes, a ki egy felekezet kenyereit eszi: az vesse alá magát azon felekezet rendtartásának. Hát a reformátusoknál minden szabad? Hát mi nálunk éppen a hit őrei nyujtanak segédkezet a kath. lélekhalátszatnak? Ez nem jól van így. Tudja-e ezt az esetet a nagytiszteletű esperes ur és a főtiszteletű püspök ur? Mi ezennel tudomásukra hozzuk. A többi aztán nem a mi dolgunk. De, méltán aggodunk, hogy mi lesz a nyájjal, ha a pásztorok nem vigyáznak reá? —

Kegyesség utja.

A keresztyén ember a templomban.

Ha megkondul vasárnap reggei a templomba hívó harangok mélabus hangja, kegyes olvasó, tedd félre minden munkádat és siess az Urnak házába. Utközben elmélkedj arról, hogy te az Ur pitvarába indultál, hogy társalogj Ő szentfelségével könyörgésedben és hallgasd a jó Istennek veled való társalgását az ő szent igéje által és így lelkedbe elvehesd az áldást és elmúlt hat napon végzett becsületes munkádra a kegyelmet. Utadban azért szólj ekként magadban: »Miképpen kívánkozik a szarvas a hűvös patakra, aképpen kívánkozik az én lelkem, tehozzád Istenem. Szomjuhozik az én lelkem az élő Istenhez. Mert jobb én nekem egy nap az Urnak tornácában, hogy nem máshelyt ezer nap. Inkább akarok az én Istenem házában küszöbén ülni, hogynem mint lakni a gonoszoknak hajlékban. Annak okáért, én a te nagy jóvoltodban bizva, bemegyek a te házába és a te templomodba könyörgök a te félelmedben.«

Mikor pedig átléped a templom küszöbét, elmélkedj így: »Ez a hely nem más, hanem az Istennek háza és a mennyország kapuja. Bizonyára itt van az Ur. Az Isten a nép között lakozik.« Ennek utána székedbe menve, borulj arczra és ezt mondjad: Uram szeretem a te házában való lakásomat és a te dicsőséged hajlékának helyét. Egy dolgot kérek Uram, hogy lakhassam házában életemnek minden idejében, hogy láthassam a te szépségedet és látogathassam a te templomodat. Hallgasd meg, Uram, az én szómat, könyörülj rajtam, hogy a te jóvoltod és irgalmasságod kövessenek engemet.«

Azután felnyitván az énekeskönyvet, buzgón énekelj a gyülekezettel, dicsérd az Urat hangos énekszóval, mert illik az Urat dicsérni a hívő léleknek Isten gyülekezetében.

Mikor pedig a pap a szószékből könyörög, tedd félre magán elmélkedéseidet; hanem, mint a ki Krisztusnak egyik tagja vagy, szivedet a pappal és az egész gyülekezettel csatold össze, mert az Ur azt akarja, hogy mindenek egy érzellemmel legyenek az anyaszentegyházban. Igen nagy tudatlanságra vall többeknél az a vélekedés, hogy az egyes embernek könyörgése hathatósabb a gyülekezet közös könyörgésénél. Azért, midőn a gyülekezet énekel, énekelj te is, mikor imádkozik, imádkozz te is és minden cselekedeteiben: meghajlásban, felállásban, leülésben alkalmazkodjál egyaránt szokásaihoz.

Ha pedig a pap az igét magyarázza, nézz reá. Így tettek az első keresztyének is mikor Krisztust hallgatták, az egész község az ő száján csüngött. (Luk. 19 r. 48 v.) Gondold meg, hogy egyike vagy Krisztus tanítványainak, ki az üdvösségnek ismeretét tanulod, mely van a bűnöknek bocsánata által, az Isten irgalmasságából. (Luk. 1. r. 77—78 v.) Ügyelj azért az alap igére, az igének felosztására, vagy a részekre és a beszéd tanulságaira. Továbbá vedd figyelembe: 1. Mit

mond a pap olyant, a mit előbb nem tudtál. 2. Miféle bünt fedd, melyben ha lelkiismereted téged is részesként vádol, megrettenvén, térj meg. 3. Minő kegyességre int, a mi benned nincs meg; igyekezz azért annak, magadban való öregbitésére.

Tanítás közben ne gyönyörködj annyira a pap zengő szavában, mint inkább a Szentléleknek szivedben indított munkásságában. Ezért mondja több helyen a Szentírás is: »A kinek füle van hallja, mit mond a Szentlélek a gyülekezetben«. Más helyen: »Avagy nem gerjedez a mi szivünk bennünk, mikor magyarázzák az ígét nekünk«. Ez a mi legkedvesebb áldozat tételünk Isten előtt. Ez a legbiztosabb jegye Krisztus juhainak, az Isten választottjainak. Ez végezetre az igaz vérség, mely minket Krisztusnak lélekszerint való rokonaivá teszi. (Luk. 8 r. 21 v.) Mert valaki, a ki azt cselekszik a mit akar az Isten, az nekem az atyámfia, néném és anyám. (Márk. 3 r. 35 v.)

A gyülekezetből pedig addig el ne menj, míg az utó könyörgésben és a dicséret éneklésben részt nem veszel. Amikor pedig áldást mond a pap, állj fel és úgy hallgasd őt, mintha Krisztus szóllana, mert a pap az ő szolgája. Krisztus Isten ígéje tanítóiról mondá: »A ki titeket hallgat, engem hallgat az«. (Lukács 10 r. 16 v.) Az Ur napja azért is mondatik áldottnak, mivel Isten olyan napnak rendelte ezt, melyen szolgálóinak szájok által, meg akarja áldani a maga népét, akik az ő ígét hallgatják és szent nevét dicsérik. Mert noha a vasárnap nem áldottabb a többi napoknál, mégis mivel azt az Isten szent dolgokra rendelte, úgy felette áll a többi napoknak, mint az Ur asztalán lévő kenyér, a közönséges táplálékunkra rendelt kenyérnél dicsőségesebb.

Templomból kijövet, meg ne feledkezzél az alamizsnálkodásról. Istentől reád bizott javaidból szolgáltatd ki te is alamizsnádat, még pedig hivalkodás és zugolódás nélkül.

Kegyes olvasó! Ezek a közistentiszteleten teljesítendő főbb keresztyén kötelességeink, melyeket megtartanunk és hozzánktartozóinkkal megtartatnunk szent kötelességünk. Az Ur számonkéri egykor a mi lelkeinket és mindazokét a kiket reánk bizott. Oh! boldog az a halandó aki a számonkérés óráján így szólhat: Uram az én hitemnek cselédei közül, egy is el nem vezett!

Péchy Árpád,
brassói ev. ref. pap

Tapasztalati igazságok az emberismeretről.

Embertársaid *igazi* jellemét leginkább nyomoruságod, szenvedésed és szerencsétlenséged napjaiban ismerheted meg, mert az ember jelleme a maga *lényegében* ilyenkor szokott megnyilatkozni.

Felebarátod szolgálatkészségéből *biztosan* következtethetsz jó jellemére, gunyolódásából pedig a rosza.

Az emberi jellem *becsületességét* a *kis* dolgokban való eljárás és magatartás mutatja legjobban, mert a nagy dolgoknál akárhányszor a megszokás és eszélyesség is szerepet játszik.

A *hiúságban* és *büszkeségben* jellembeli fogyatékoság van, mert önmagunk akarunk magunk felett itélkezni s embertársainkat is a hamis látszattal megtéveszteni törekszünk. F. Á.

Mai képünkhöz.

Ki ne hallotta volna hírét Kinizsy Pálnak? Mátyás királynak volt egyik derék hadvezére, s a törököknek réme. Midőn a törökök 1479-ben beütöttek Erdélybe, Mátyás, Báthory István erdélyi vajdát és Kinizsy Pált küldötte ellenök. Báthory be sem várva Kinizsit, a Kenyérmezőn megütöközött a törökkel. De vesztére, mert megkellett hátrálni. Ekkor érkezett meg Kinizsy és átvette az egyesült hadak vezetését. Hősies bátorságával maga ment elül a csatatüzeben és az ellenséget iszonyuan megverte. Képünk azt a jelenetet ábrázolja, midőn a molnár legényből lett rendkívüli erejű hadvezér két törököt két kezében és szájában kardját tartva, tüzes paripán száguld a fővezér elibe. Régi dicsőségünk szép emléke tanítson honszeretetre.

Vegyes hírek.

A »Vasárnap« melléklete. Jelen számunkhoz melléklet gyanánt csatoltuk, a Vasárnap múlt évi tartalomjegyzékét. A kik a lapot beköztetik és később is olvasgatnak belőle, azok igen jó hasznát veszik.

Bocskay szobra. Ő Felsége a király által, a magyar nemzetnek ajándékozott tiz szobor közül, most készült el és állított fel Budapesten, az Andrassy-uton Bocskay István erdélyi fejedelem szobra, *Kalló* Barnabás jeles szobrászunk készítette a szép szobrot, mely fejedelmi díszben ábrázolja Bocskayt, amint jobb kezében buzogányt, bal kezében pedig a zsitvatoroki békekötés okiratát tartja. A talapzat két oldalán két derék hajdu képe látható. Egyik egy sebesült zászlótartó, míg a más vállához szorított puskát tart. Bocskayval most az Andrassy-uton két nagy protestáns fejedelem szobra emlékeztet a régi dicsőségre, mert ott díszlik a Bethlen Gábor szobra is.

Meddig eszünk búza kenyeret? Erre a kérdésre minden buzgó keresztyén ember azt felelné, hogy addig eszünk búza kenyeret, meddig a jó Isten akarja. Azonban a tudósok másképpen okoskodnak. Élt ezelőtt 100 esztendővel egy angol tudós és az akkor azt jövendölte, hogy az emberiség úgy el fog szaporodni száz év alatt, hogy nem lesz mit egyék. Nem fog elég búza teremni számára. A száz esztendő eltelt és hálá Istennek, mégis aratunk és esszük is a jó puha búza kenyeret. Nemcsak, de felesleg is marad

itt-ott. Mindennek daczára egy másik angol tudós számadatokkal azt akarja bebizonyítani, hogy már 1931-ben nem fog a föld annyi búzát teremni, mennyire a föld népének szüksége lesz akkor. Tehát 1931-en tul nem eszünk búza kenyeret. Azonban ne ijedjünk meg az angol jövendölésétől, mert ha még egyszer annyira szaporodik is az emberiség, mint most a mennyi van (körülbelül 530 millió) akkor is a föld elegendő búzát képes teremni, ha megmivelik. Mig a föld lesz, vetés és aratás soha meg nem szűnnek. Búza kenyeret tehát csak az nem eszik, aki nem dolgozik.

Drágul a szivar. A pénzügyminiszter azon fáradozik, hogy az egyiptomi szivarkák árát megdrágtassa. Ez a lesujtó hir tehát csak azokra szól, akik külföldi szivarkákat szoktak színi, míg a hazai szivarkák ára marad a régi. A miniszter ezen eljárásával nagyobb kelendőseget biztosít a hazai dohányoknak is.

Sok a vén leány. Nem nálunk, hanem Irországban sok a vén leány. Az utóbbi népszámlálás alkalmával az összes írőknek fele részénél több volt a vén leány. Ez a körülmény onnan magyarázható meg, mert a férfiak 15—20 éves korukban kivándorolnak és ott nőülnek.

Összeomlott városház. Kézdivásárhely csak nem régen épített 150 ezer frtos városházat, mely mulatóhelyül is szolgált. Az új épület a napokban összeomlott. Az összeomlást, úgy mondják, az okozta, hogy takarékoságból gyenge anyagot használtak. Itt is betelik, hogy a fősvény többet költ.

Álarczos rablók merénylete. Közel Nagyváradhoz a Püspök-fürdő határában veszedelmes rablók garázdálkodása rémitette meg a kis oláh falu népét. Betfia községében a minap este nyolcz és kilencz óra között Márta István dúsgazdag földmives éppen nyugvóra tért családjával, a mint megzörgették az ablakát. Egy férfihang szólalt meg: Levelet hoztam Váradról. A háznép gyanutlanul nyitott ajtót, a mire öt bekormozott arczu, marcsona alak rontott a szobába. Az éjjeli látogatók megkötözték a halálra rémült Mártát, feleségét és gyermekeit s revolvert szegezve rájuk pénzt követeltek. A házban mindössze 100 korona volt, de a rablók ezzel nem elégedtek meg, hanem feldúlták az egész lakást és az összes fehérneműeket, ruhaféléket magukkal vitték. Távozásukkor pedig hat lövést tettek a ház előtt. A rablás reggel derült ki, a mikor a guzsba kötött embereket kiszabadították borzasztó helyzetükből. A nyomozás megindult; a gyanu falubeli parasztokra irányul.

A „Vasárnap“ szeretet munkája.

Szavunk a »Vasárnap« terjesztése ügyében, hála Istennek, nem lett pusztában kiáltó szó. Ujabban egy *valaki*, ki a lap terjedését szíven viseli, ismét 7—hét koronát juttatott hozzánk, olyan kikötéssel, hogy ebből azon egyházközségekbe, hová a lap legtöbb példányban jár: egy-egy szegény

hitsorsunknak küldjük a lapot egy fél évig. Magunk részéről, hogy a kerek szám meglegyen, még teszünk hozzá egy koronát és felkérjük: Bodor János zágoni, Péchy Árpád brassói, Zsigmond Károly hosszufalusi lelkész társainkat és Kiss József tömösi pályafelügyelőt, hogy nevezzenek meg pontos címmel, egy-egy egyént, hogy a »Vasárnapot« részükre megindíthassuk.

Fejes Áron, sz.-udvarhelyi ref. tanár, Márton Antal dobói lakos részére megrendelte a Vasárnapot egy negyedévre. Megindítottuk.

Fogadja mindkét lelkes barátja ügyünknek szives köszönetünk nyilvánítását.

A »Vasárnap« szeretet alapja. Kiss József, tömösi pályafelügyelő urtól 4 koronát vettünk a Vasárnap szeretet alapjára. Ezt hozzá adva az 1901. évi 50. számunkban kimutatott összeghez, jelenleg 23 koronát tesz ki a Vasárnap szeretet alapja.

Tájékoztatással újabb előfizetőink kedvéért megjegyezzük, hogy a Vasárnap szeretet alapját azért vetettük meg, hogy az e czimen befolyó pénzből valamelyik szegény hitsorsunk árvájának segélyt nyujtsunk. A nemes czélt ajánljuk olvasóink szives jóindulatába. A begyűlt összeget takarékpénztárba helyeztük.

A szerkesztő postája.

Többeknek. Lapunk azon előfizetőit, akik Kolozsvárra a főszerkesztő címére küldöttek előfizetési pénzeket, tájékoztatni kívánjuk, hogy azok mind áttétettek új kiadóhivatalunkhoz. Egy pár előfizetőnk novemberben küldött be előfizetést egy félesztendőre. Az ilyeneknek utólagosan megküldettek volt az októberi számok is, és így erre az évre csak egy negyed évi előfizetés jött át. Nehogy ez zavart okozzon.

Némelyik előfizetőnk azon ütközött meg, hogy az első számmal postautalvány lapot kapott, holott ő már beküldötte az előfizetési pénzt. Ezen nincs mit aggódni, mert a kiadóhivatal, tekintet nélkül minden számhoz csatolt utalványt. A ki már befizette volt, az félre teszi, a ki nem fizetett elő, az felhasználja.

Olvasóink közül azoknak, kik lapunk mult évi folyamát beköttetni akarják, de egyik-másik szám hiányzik, a kívánt lapszámot — amennyiben még raktáron van — szivesen megküldi Nagy Károly ref. theol. tanár Kolozsvárról, ha ez iránt egy levelező-lapon megkeresik. És pedig azoknak, kik lapunkat az idén is járatták — *ingyen*.

Kérdezőnek. Saját maga is megjelölheti, hogy kinek a számára kívánja a lapot járattatni. Különben mi intézkedünk, hogy valamelyik egyházban egyik szegény, de buzgó hívünknek a lap járjon. Lapunk terjesztése iránti jóindulatát előzetesen is köszönjük.

Gy. M. Kaptuk. Alkalmilag felhasználjuk.

N. D. A tudósítást köszönjük, de a tiszteletpéldánnyal nem biztathatjuk mindaddig, míg az előfizetési pénzek a kiadási költségeket nem fedezik.

A többi levélre a jövő számban felelünk, amikor még egy pár kegyes adományt is nyugtázni fogunk.